Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 583

Wilno, dnia 31 grudnia 1931 r.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ
I ZYCIE SPOŁECZNE.

Dział.Str.

K r o n i k a.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI
NARODOWYCH.

K r o n i k a.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

S p r a w a n o w e g o b u r m i s t r z a m. K o w n a .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.361/, najaktualniejszą kwestją w Kownie jest sprawa wyborów nowego burmistrza. Jak wiadomo, w myśl nowej ustawy o samorządach kompetencje magistratów przechodzą na burmistrzów, wskutek czego rola tych ostatnich bardzo wzrasta. Zwłaszcza rola burmistrza m.Kowna. Znaleźć odpowiedniego kandydata na to stanowisko nie jest łatwo ze względu na cały szereg skomplikowanych i krzyżujących się interesów różnych warstw ludności reprezentowanych w kowieńskiej Radzie Miejskiej. Tem się też tłumaczy, że mimo naglącej potrzeby wyborów nowego burmistrza na miejsce zmarłego Vokietajtisa, kwestja ta wciąż się odkłada.

Z licznych kandydatów, którzy z różnych powodów poodpadali pozostało dwóch ludzi, na których się skupia uwaga społeczeństwa. Pierwszy to b.minister Spraw Wewnętrznych Arawiczius, który na stanowisku ministra miał możność zapoznania się z gospodarką m.Kowna, a przedtem, mieszkając 10 lat na prowincji, jako naczelnik powiatu zapoznał się również gruntownie z potrzebami samorządów prowincjonalnych. Obecnie jednak Arawiczius jest dyrektorem Banku Rolnego i może się nie zgodzić na objęcie trudnego i odpowiedzialnego stanowiska burmistrza kowieńskiego.

Drugim kandydatem jest S.Digrys, członek "Rady Miejskiej, były przewodniczący Rady. Jest to doświadczony w zakresie samorządów działacz, dobrze się orjentujący w skomplikowanym organizmie gospodarki miejskiej. Odznacza się notabene Digrys niezbędnym taktem politycznym i zaletami osobistemi. Stąd wielkie szanse p.Digrysa na stanowisko burmistrza. Niektóre z wystąpień Digrysa na posiedzeniach Rady Miejskiej zjednały mu również sympatję mniejszości. Naogół więc p.Digrys jest kandydatem pożądanym dla wszystkich.

Jest wreszcie jeszcze jeden "naturalny" kandydat na burmistrza, mianowicie były długoletni burmistrz J.Wilejszys. Zachodzi jednak pytanie, czy zechce on kandydaturę swą wystawić.

W najbliższych dniach sprawa obsadzenia stanowiska burmistrza zostanie rozstrzygnięta.

N o w a s p r a w a V o l d e m a r a s a .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.361/,ma się odbyć wkrótce w Sądzie Okręgowym nowa sprawa Voldemarasa o oszczerstwo. W 1925 r. przebywający zagranicą publicysta J.Gabrys złożył skargę na Voldemarasa za to, że Voldemaras w jednym z pism nazwał Gabrysa niemieckim szpiegiem. Sędzia Pokoju skazał wtedy Voldemarasa za oszczerstwo na 2 tygodnie więzienia. Obie strony były z wyroku niezadowolone i apelowały do Sądu Okręgowego.Sąd Okręgowy wyrok sędziego Pokoju zatwierdził, odmawiając nawet wezwania Antoniego Smetony w charakterze świadka.Strony apelowały wtedy do Trybunału Najwyższego. Trybunał przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpatrzenia.Wskutek różnych okoliczności Sąd Okręgowy przystąpić mógł do rozpatrywania sprawy dopiero obecnie. Wkrótce odbędzie się rozprawa, na którą stawi się również w charakterze świadka Smetona.

P r o c e s M a g i s t r a t u k o w i e ń s k i e g o z e l e k t r o w n i ą .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.361/,w tych dniach odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej m.Kowna, poświęcone wyłącznie sprawie elektrowni kowieńskiej. W umowie, jaką zawarł Magistrat w 1922 r.z firmą belgijską, która miała prowadzić elektrownię,określono taryfę opłat za elektryczność w wys.29 centów od kilowata za godz.Tymczasem belgijska firma podwyższyła tę stawkę do 1,35 lt. W związku z tem Rada Miejska, która już dawno uznała tego rodzaju stawkę za wygórowaną postanowiła obecnie wprowadzić w życie swą rezolucję, przyjętą jeszcze w kwietniu r.b. w sprawie podania firmy belgijskiej do sądu. Ponadto postanowiono zawiadomić koncesjonarjuszy elektrowni o zamiarze wykupienia elektrowni przez miasto. Wreszcie polecono odnośnej komisji znaleźć sposób obrony interesów konsumentów prądu elektrycznego.

S p r a w a z m i a n w r z ą d z i e .Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.288/,wiadomość o dymisji gabinetu Tubelisa okazała się przedwczesna. Dymisja gabinetu po wyborach prezydenta, jak to przewiduje konstytucja,jeszcze nie nastąpiła. W związku z tem, w sferach politycznych tłumaczy się zwłokę oczekiwanemi zmianami w składzie Gabinetu Ministrów. Będzie to więc nietylko formalna zmiana rządu lecz i faktyczna.Mówi się o dymisji trzech ministrów. Dopiero po rozstrzygnięciu tej sprawy gabinet poda się do dymisji, by uniknąć "bezkrólewia".

N o w e p i s m o e w a n g e l i k ó w l i t e w s k i c h .Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.294/,ukazało się w czasie świąt nowe pismo ewangelików litewskich w postaci dwutygodnika "Srove" /Prąd/. Tygodnik wychodzi w Kownie. Wydaje go i redaguje Gudajtisowa-Gintowtowa. W przedmowie wydawcy pisma powiadają, że czas już ewangelikom Litwinom posiadać własne pismo, gdyż pismo wydawane w języku niemieckim nie zbliża, a tylko rozdrażnia ewangelików. Pismo zapowiada, iż dbać będzie o interesy wyznania ewangelickiego i szerzyć miłość Ojczyzny. Pozatem pismo zapowiada ścisłe informowanie o życiu litewskiem.Pismo zawiera dział niemiecki i łotewski dla ewangelików, mówiących w tych językach.

A w a n s e w a r m j i l i t e w s k i e j.Jak podaje "Echo"/Nr. 351/,aktem prezydenta Republiki mianowani zostali na generałów-podporuczników pułk.Geurajtis szef zarządu Sztabu Generalnego,pułk.Sutkus, szef aprowizacji i pułk.Jackus, naczelnik szkoły wojskowej.

Z a w i e s z e n i e p r o j e k t u o r o z s z e r z e n i u s i e c i u r z ę d ó w r e j e n t a l n y c h .Jak podaje "Echo" /Nr.351/, wprowadzenie w życie projektu rozszerzenia sieci urzędów rejentalnych zostało zawieszone ze względów oszczędnościowych.

D o k o ł a a r e s z t ó w k o m u n i s t ó w .Jak podaje "Echo" /Nr.351/,policja kryminalna zakończyła prowadzenie śledztwa w sprawie ostatnich aresztów komunistów. Ogółem zatrzymano ok.60 osób. Część z nich została zwolniona. W rejonie marjampolskim stanie przed sądem 19 osób, zaś w Kownie 10 osób.

D r .G r i n i u s o k a t o l i c k i e j a k c j i d o b r o c z y n n e j .Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.294/b.prezydent dr. Grinius w następujący sposób ocenia katolicką działalność dobroczynną w związku z ostatnim listem pasterskim Episkopatu litewskiego:księża i organizacje katolickie niewielką dotychczas rolę odegrali w walce z handlem kobietami i dziećmi z ich wyzyskiem i moralnym upadkiem. Wprawdzie ci i owi duchowni brali udział w tej akcji, lecz działo się to raczej przypadkowo bez określonego planu. Tłumaczy się to konserwatyzmem litewskiego duchowieństwa. Spodziewać się należy, że list pasterski Episkopatu pobudzi kler do większej działalności. Dotychczas dużo sił bezużytecznie się marnuje w rozwiniętem na Litwie życiu zakonnem. Na Litwie istnieją następujące klasztory: męskie: 1.marjanów z 5 konwiktami /internatami/ 2.jezuitów z trzema konwiktami,3.kapucynów z 1 konwiktem, 4.franciszkanów z 5 konwiktami; żeńskich:1.benedyktynek z 2 konwiktami, 2.kazimierzanek z 3 konwiktami,3.elżbietanek z 1 konwiktem, 4.sióstr szarytek z 4 konwiktami, 5.katarzynek z 1 konwiktem, 6.franciszkanek z 1 konwiktem. Razem więc około 26 kompletów z kilkuset osobami.

D o k o ł a u s t a w y o m n i e j s z o ś c i a c h n a r o d o w y c h .Jak podaje "Rigasche Rundschau" /Nr.292/,Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowuje ustawę o mniejszościach narodowych.Ustawa ta reguluje sprawy kulturalne mniejszości w związku z art.74-tym i 75 zobowiązującej konstytucji. Dotychczas oba rzeczone artykuły konstytucji miały jedynie charakter deklaratywny. Art.74 konstytucji głosi, że mniejszości narodowe są uprawnione do załatwiania swych potrzeb kulturalnych i spraw związanych z dobroczynnością autonomicznie w ramach ustaw, wyłaniając w przepisanym ustawowo trybie odpowiednie organy. Według art.75 konstytucji mniejszości narodowe mają prawo przy zachowaniu zobowiązujących ustaw nakładać podatki na swych przedstawicieli dla celów kulturalnych. Mniejszości mają też prawo do pewnej części sum, asygnowanych przez państwo i samorządy na cele oświatowe i dobroczynne.

Z w a l c z a n i e o p o z y c j i .Jak podaje "Auszra" /Nr.38/,wydalony został z gimnazjum państwowego w Rosieniach uczeń Baltruszajtis za należenie do kółka atejtininków.

D o k o ł a n o w e j u s t a w y o a d w o k a t u r z e .Jak podaje "Auszra" /Nr.38/,projekt ustawy, zmierzający do utrudnienia dostępu do adwokatury młodym prawnikom nie będzie zrealizowany. Obecnie opracowuje się nowy projekt ustawy, przewidujący ograniczenie praw pomocników adwokatów przysięgłych.

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

N o w e p i s m a ż y d o w s k i e .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.293/,od Nowego Roku mają się ukazać w Kownie dwa nowe tygodniki żydowskie jeden w żargonie, drugi zaś w języku hebrajskim.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

P r o t e s t k u p c ó w i p r z e m y s ł o w c ó w k ł a j p e d z k i c h p r z e c i w k o n o w y m p o d a t k o m .Jak podaje Elta, na ostatniem posiedzeniu Sejmiku kłajpedzkiego zostały przyjęte w 2-giem czytaniu projekty ustaw w sprawie zobowiązań podatkowych oraz świadczeń kryzysowych. Przeciwko projektowi ustawy w sprawie zobowiązań podatkowych wypowiedziała się frakcja litewska, gdyż pomieniona ustawa jest niezwykle ostra i nadaje urzędom podatkowym zbyt wielkie prawa.

Przeciwko obu ustawom kłajpedzkie koła handlowo-przemysłowe rozpoczęły ostrą kampanję i ostatnio wystosowały do wszystkich frakcyj Sejmiku zbiorowy protest. W sprawie ustawy o zobowiązaniach podatkowych która dla zapobiegnięcia ukrywania podatków określa wszelkie informacje w tym względzie jako zobowiązania równoznaczne złożonym pod przysięgą, koła handlowo-przemysłowe, potępiając w zasadzie fakt ukrywania podatków występują stanowczo przeciwko niepraktykowanej dotąd w państwach kulturalnych metodzie pospolitowania pojęcia przysięgi. Projekt wskazuje na szereg praktycznych komplikacyj, które obciążyłyby płatników podatków w razie ostatecznego przyjęcia projektu ustawy.

Następnie koła handlowo-przemysłowe protestują przeciwko projektowanej ustawie o świadczeniach kryzysowych, wskazując na to, iż cały ciężar tych świadczeń spadnie na przedsiębiorstwa handlowo-przemysłowe, które i tak płacą wygórowane podatki.

W kołach dotkniętych projektami nowych ustaw utrzymują, iż podłożem ustawy o zobowiązaniach podatkowych jest dążenie rządzących w kraju Kłajpedzkim frakcyj niemieckich do zaszachowania kół handlowo-przemysłowych, które ciążą ku Litwie.

K a t e d r a p r a w a k ł a j p e d z k i e g o .Jak podaje "Ausz /Nr.38/,przy wydziale prawa w uniwersytecie kowieńskim stworzona zost nie katedra prawa kłajpedzkiego. Będzie ona miała dwa działy:prawo kr minalne i prawo cywilne. Na profesorów przewidziani są Łotysz prof. Himmelsztejn i adwokat kłajpedzki dr.Meyer.